

MÜZİK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZYETERLİK ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Sabahat Özmenteş
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Sınıf Öğretmenliği A.B.D.
sabahatozmentes@gmail.com

Abstract

The purpose of the study is to develop a valid and reliable measurement tool to measure self-efficacies related to music, classroom, preschool teachers and pre-service teachers' music teaching. The sub-dimensions of music education were determined and questions to measure self-efficacy perceptions of music teachers on these fields were constructed. The scale was applied to 114 students enrolled in at Mediterranean University, Faculty of Education, Departments of Classroom Teaching and Preschool Teaching. The Cronbach's Alpha reliability coefficient of the 24 items was calculated as .924. Moreover, the two-split half reliability of the scale was calculated by means of Spearman Brown method and it was found to be $r = .895$.

Key Words: Self efficacy, music teaching.

GİRİŞ

Özyeterlik inançları sosyal bilişsel öğrenme kuramının bir boyutu olarak "kişinin tasarlanmış bir hedefe ulaşmak için yapması gereken işleri düzenleyebilmesine ve yerine getirebilmesine ilişkin sahip olduğu yeterliğine olan inancı" şeklinde tanımlanmaktadır (Bandura, 1977, 1997). Sosyal bilişsel öğrenme kuramı Albert Bandura tarafından geliştirilmiştir. Bu kuram, öğrenmenin çevreden soyutlanarak gerçekleşmeyeceğini, insanın ve davranışlarının çevresi ile sürekli bir etkileşim halinde bulunduğunu savunmaktadır. Bandura birey, davranış ve çevre arasındaki bu etkileşimi karşılıklı belirleyicilik (reciprocal determinism) olarak adlandırmıştır. Buna göre, insanın kişisel özellikleri (bilişsel, duyuşsal ve kalıtsal) davranışlarını ve çevresini; davranışları içinde bulunduğu çevreyi ve kişiliğini; çevresi de insanın davranış ve kişisel özelliklerini etkilemektedir (Pajares, 2002). Özyeterlik inançları insanın güdü, mutluluk ve kişisel başarısında kilit rol oynamaktadır. İnsanda bir işi başaracağına yönelik bir inancın olması, o işin getirdiği güçlükleri yenme ve o işi sürdürmeye devam etme konusunda önemli bir motivasyon kaynağı olarak görülmektedir. Kişinin bir işe yönelik özyeterlik inançları dört şekilde oluşmaktadır (Pajares, 2002).

- Kişinin aynı işle ilgili daha önceki deneyimlerinden elde ettikleri bilgilere dayanan inançları,
- Kişinin aynı işi deneyimleyen kişileri gözlemleyerek sahip olduğu inançları,
- Kişinin o işteki yeterliği ile ilgili olarak çevresinden aldığı sözel bilgiler,
- Kişinin bir işi deneyimlerken bulunduğu duygusal (stres ve kaygı düzeyi vb.) durum.

Ayrıca özyeterlik inançları insan davranışlarına birçok alanda etki etmektedir. Özyeterlik inançları, öncelikle insanların hangi alanda çalışmak istediği konusundaki seçimlerini etkiler. İnsanlar genellikle kendilerini yetkin gördükleri alanlarda çalışmayı seçerler. Bununla birlikte, özyeterlik inançları, bir insanın bir işi bitirmeye ve o işteki güçlükler ile mücadele etmeye yönelik ne kadar çaba harcayacağını belirler. Özyeterlik inançları ayrıca kişilerin düşünce biçimlerini ve duygusal tepkilerini de etkiler. Kişinin bir konu ile ilgili özyeterlik inancı düşük ise o konuyu olduğundan daha zor ve karışık olarak algılayabilir. Özyeterlik inançları yüksek olan bireyler karşısına çıkan işler ya da konular karşısında daha az korku ve stres yaşarlar. Öte yandan, özyeterlik inançları insanların bilişsel performansları üzerinde önemli etkilere sahiptir. Konu ile ilgili yapılan araştırmalar özyeterlikleri yüksek olan bireylerin problem çözme ve anımsama gibi bilişsel etkinliklerden daha olumlu sonuçlar aldıklarını göstermektedir (Cervone, Mor, Arom, Shadel ve Scott, 2000). Bununla birlikte, özyeterlik inançlarının kişinin bireysel çalışması sırasında kullandığı stratejileri ile ilişkili olduğu gösteren araştırmalar da bulunmaktadır. Özyeterlik inançları yüksek düzeyde olan çalgı öğrencilerinin, düşük olanlara göre bilişsel ve üstbilişsel çalışma stratejilerini daha sık ve etkili olarak kullandıkları anlaşılmıştır (Nielsen, 2004). Özyeterlik kavramının farklı bir açıdan ele alındığı bir diğer araştırmada ise, müzik öğretmenlerinin müziksel kimlik gelişimlerinin özyeterlikleri ile olan ilişkileri incelenmiştir. Müziksel kimlik(ler) kavramının ele alındığı bu araştırmada, öğrencilerin müziksel

kimlikleri bağlam (okul-çevre) ve tür olarak ele aldıkları ve müziği, okul müziği ve okul dışındaki müzikler olarak birbirinden ayırdıkları anlaşılmıştır. Öğretmenlerin kendi müziksel kimliklerinin gelişimlerinde bu unsuru göz önünde bulundurmaları gerektiğinin altının çizildiği araştırmada, daha çok performans sanatçısı olacakları yetiştirilen ve okullarından mezun olan öğretmen adaylarının, meslek yaşantılarında müziksel kimliklerini belirginleştirmede zorluk yaşadıkları belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının müziksel kimliklerinin oluşumunda temel yollardan birinin onların müzik öğretimine yönelik özyeterlikleri olduğunun vurgulandığı bu araştırmada, müzik öğretimine yönelik özyeterlik kavramı “müzik özyeterliği” ve “öğretime yönelik özyeterlik” olmak üzere iki alanda ölçülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu öğretime yönelik özyeterliklerinin müzik özyeterliklerinden daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, öğretmen adayları sınıf içinde öğrenciler ile iletişim kurma ve zamanı etkili kullanma gibi öğretime yönelik niteliklerin, müziksel beceriler kadar önemli olduğunu belirtmişlerdir (Hargreaves, Welch, Purves ve Marshall, 2003). Öğretmen adaylarının öğretime yönelik özyeterliklerinin müzik özyeterliklerinden daha yüksek düzeyde olması, müzik öğretmenlerinin öğretmen kimliklerinin, müzisyen kimliklerine göre daha güçlü bir kimlik olabileceğini düşündürmektedir. Çünkü yazarlara göre, özyeterlik kimlik gelişiminde kilit rol oynamaktadır.

Sınıf öğretmen adaylarının müzik öğretimi hakkındaki görüşlerinin araştırıldığı bir başka çalışmada, sınıf öğretmen adaylarının müzik öğretimine yönelik çoğunlukla düşük özyeterlik inancına sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Yüksek özyeterliğe sahip olan öğretmen adayları bu durumun nedenini ilköğretim dönemindeki müzik müfredatının çok fazla zorluk içermemesine bağlarken, kendilerini bu alanda yetersiz bulan öğretmen adaylarının bu durumu çeşitli nedenlere dayandırdıkları anlaşılmıştır. Bu nedenler, lisans dönemindeki programın kısa süreli oluşu ve haftalık ders saatlerinin yetersizliği, ders yapmak için fiziksel ortamın elverişsiz olması, öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinden dolayı kendilerini yetersiz bulmaları ve programdaki eksiklikler olarak saptanmıştır (Özmenteş, 2008).

Özyeterliğin Ölçülmesi

Bandura (2005) insanların genel özyeterlik algıları için ölçekler bulunmasına karşılık, özyeterlik algılarının belirli bir işi başarmaya yönelik kişinin kendi yeterliğine ilişkin inancı olması dolayısıyla geliştirilen ölçme araçlarının, ele alınan konu ile doğrudan ilişkili olması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, özyeterlik algılarını ölçmek için hazırlanan maddelerin özgüven, kontrol odağı ve sonuç beklentileri gibi buna yakın sayılabilecek kavramlar ile karıştırılmaması gerekmektedir. Bununla birlikte, özyeterliğe ilişkin ölçekler ölçülecek kavramla yakından ilişkili olmalıdır. Eğer ölçek maddeleri ölçülmek istenen alan ile bağıntılı değil ise kavramın açıklanması için yordayıcı sonuçlar vermeyecektir. Özyeterlik ölçekleri ölçülmek istenen kavramın gerektirdiği derecelendirme ve güçlük düzeylerini içermeli, bireylerin bir işi başarma ile ilgili inançlarını kapsayacak maddelerden oluşmalıdır. Maddeler değişik güçlük seviyelerini ölçecek şekilde çeşitlendirilerek sıralanmalıdır. Eğer ölçek maddelerinde hiçbir güçlük bulunmazsa ölçek, ölçülmek istenen kavram ile ilgili ayırt ediciliğe sahip olamaz. Bu durum, o kavram ile ilgili ölçeği cevaplayan bütün bireylerin kendilerini yeterli olarak görmelerine sebep olabilir. Ayrıca ölçekteki maddeler kişinin o işe yönelik yetenek, çaba, üretkenlik ve korku gibi değişik yaklaşımlarını ölçülebilir (Bandura,2005).

Özyeterlik Ölçekleri

Eğitim bilim araştırmaları incelendiğinde özyeterlik inançlarının ölçülmesi için farklı alanlarda çok çeşitli ölçeklerin geliştirildiği gözlenmektedir. Bu ölçeklerin, matematik öğretimi (Nielsen ve Moore, 2003), akademik tutum (Gore, 2006), çalışma stratejileri (Silver, Smith ve Gren, 2001), dil öğrenimi (Wong, 2005), hafıza (Gardiner ve Luszcz ve Bryan, 1997), fen bilimleri (Britner ve Pajares 2006), öğretmenlik mesleği (Dellinger, Bobbet ve Ellet, 2008) gibi çeşitli alanlara yönelik özyeterlik inançlarının ölçülebilmesi amacıyla geliştirildikleri görülmektedir.

Özyeterlik inançlarını ölçmek amacı ile müzik eğitimi alanında da çeşitli ölçme araçları geliştirilmiştir. Örneğin, Pearson tarafından 2003 yılında geliştirilen ölçekte müzik öğrencilerinin müzik çalışmalarına yönelik özyeterliklerinin ölçülmesi hedeflenmiştir. Ölçek, öğrencilerin bireysel çalışmaları ve performansları sırasındaki strateji kullanımı, planlama, kendini izleme ve değerlendirme gibi dört özdüzenleme becerisine yönelik özyeterliklerini ölçmek amacı ile geliştirmiştir. 2008 yılında geliştirilen bir başka ölçekte ise öğrencilerin müzik yeteneklerine yönelik özyeterliklerinin ölçülmesi hedeflenmiştir (Özmenteş ve Özmenteş, 2008).

Yukarıda da görüldüğü üzere ülkemizde eğitim ve müzik eğitimi araştırmalarında özyeterlik ile ilgili araştırmaların son yıllarda artış gösterdiği, eğitimbilimi alanına paralel olarak müzik eğitimi alanında da çeşitli özyeterlik ölçeklerinin geliştirildiği gözlenmektedir. Bu bağlamda müzik eğitiminin hem uygulama hem de araştırma alanlarında müzik, sınıf ve okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının müzik öğretimlerine yönelik özyeterliklerini ölçmeye yarayacak bir ölçme aracının geliştirilmesinin alana yönelik önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle gerçekleştirilen çalışmada, müzik öğretimine yönelik özyeterliğin ölçülebilmesi için geçerli ve güvenilir bir aracın geliştirilmesi amaçlanmıştır:

YÖNTEM

Müzik öğretimine yönelik özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi çalışması kapsamında öncelikle müzik eğitimi ve özyeterlik kavramları alan yazını taranmış, özyeterliğin ölçülmesi için ölçek maddelerinin belirlenmesine ilişkin veri toplanmıştır. Bununla birlikte, müzik öğretiminin alt boyutları saptanarak öğretmen adaylarının bu alanlardaki yeterlik algılarını ölçmeye yönelik sorular oluşturulmuştur. Bu alt boyutlar kavramsal düzeyde çalgı eğitimine, ses eğitimine, müzik kuramları öğretimine, müzik öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye yöneliktir. Ayrıca bunlar müziksel bilgileri kazanma konusundaki bağımsızlığı, çalgı ve ses kullanımını ve öğrencilerin duyuşsal gelişimini sağlamadaki özyeterliği ölçmeye yönelik maddeleri de içermektedir. Ölçekteki maddeler, Likert tipi beşli dereceleme kategorisine göre hazırlanmış ve Kesinlikle Katılıyorum:5 puan, Katılıyorum:4 puan, Az Katılıyorum:3 puan, Katılmıyorum:2 puan, Kesinlikle Katılmıyorum:1 puan olmak üzere puanlanmıştır.

Ölçeğin geçerliği içerik ve yapı geçerliği olmak üzere iki alanda sağlanmaya çalışılmıştır. Büyüköztürk'e (2010:167) göre geçerlik, testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini ne derece doğru ölçtüğü ile ilgili bir kavramdır. Karasar'a (2002:151) göre ise geçerlik "ölçülmek istenen şeyin ölçülebilmiş olma derecesidir, ölçülmek istenenin başka şeylerle karıştırılmadan ölçülebilmesidir." Karasar (2002:151) içerik geçerliğinin ise ölçme aracında bulunan maddelerin ölçme amacına uygun olup olmadığı, ölçülmek istenen alanı temsil edip etmediği ile sorunu ilgili olup bunun uzman görüşü ile saptandığını belirtmiştir. Bu amaçla ölçek viyoloncel, piyano, müzik kuramları, öğretim programları ve PDR ve ölçme değerlendirme alanlarında görev yapan öğretim üyelerinden oluşan uzman grubu tarafından incelenmiştir. Ölçeğin müzik öğretiminin alt boyutlarını ne derece kapsadığı, öğrencilerin bu alandaki yeterlik düzeylerini ölçmek için yeterli olup olmadığı ve ölçek maddelerinin açık, anlaşılır ve ölçülmek istenen örneklem grubuna olan uygunluğu ile ilgili geri dönütler alınmıştır. Daha sonra ölçek, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dallarında okumakta olan toplam114 öğrenciye uygulanmıştır.

BULGULAR

24 maddelik ölçeğin yapı geçerliği faktör analizi ile incelenmiştir. Yapı geçerliği "özellikle dolaylı ölçmelerin yapıldığı (asıl ölçülmek istenen şeyin onun çeşitli belirtileri ile ölçüldüğü) durumlarda ölçülen belirtilerin gerçekten aranan belirtiler olup olmadığı sorunu ile ilgilidir" (Karasar,2002:152).Tavşancıl'a (2002:45) göre yapı geçerliği araştırmacı açısından ölçek puanlarının ilişkili olduğu yapının ortaya konması ölçme aracının ölçme amacı doğrultusunda çalıştığının kanıtıdır. Faktör analizi yapı geçerliği tekniklerinden biridir. Faktör analizi p değişkenli bir olayda birbirleri ile ilişkili değişkenleri bir araya getirerek az sayıda yeni (ortak) ilişkisiz değişken bulmayı amaçlar (Tavşancıl, 2002: 46). Faktör analizinde amaç çok sayıda maddelerin daha az sayıda faktörler ile ifade edilmesidir. Aynı faktörü ölçen maddeler bir araya gelerek çeşitli gruplar oluşturur. Her faktör grubuna içinde bulunan maddelerin özelliklerine göre bir faktör adı verilir. Bu faktörlerden her biri ölçmede kuramsal yapıyı ifade etmektedir (Fruchter ve Jennings 1962'den aktaran Karasar, 2002:152).

Ölçeğe ilişkin KMO katsayısı .851 ve Bartlett testi anlamlı bulunmuştur. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi örneklemden elde edilen verilerin yeterliliğinin saptanması için uygulanmaktadır. Bu testte bulunan değer 0.90'larda mükemmel, 0.80'lerde çok iyi, 0.70'lerde ve 0.60'larda vasat 0.50'lerde kötü olduğu belirtilmektedir (Tavşancıl:2002, 50). KMO katsayısının .851 düzeyinde olması örneklemin yeterli büyüklükte olduğunu göstermektedir.

Ölçekte öz değeri (eigen value) 1'den büyük olan 4 faktör bulunduğu, ölçeğin toplam varyansının (cumulative) %59.061 olduğu ve 1. faktördeki 24 maddenin faktör yüklerinin .285 ile .777 arasında değiştiği saptanmıştır.

Çizgi grafiğinde görülen birinci faktörden sonraki hızlı düşüş, ortak faktör varyansına ait değerler ve birinci faktördeki yük değerleri ölçeğin tek faktörlü olabileceğini ortaya koymaktadır. Çizgi grafiği şekil 1'de sunulmaktadır.

Ölçeğin güvenilirliğinin hesaplanması amacı ile madde istatistiklerine ve bölünmüş test çözümlerine başvurulmuştur. Madde istatistikleri, ölçme aracındaki her maddenin aldığı değer ile ölçme aracının tümünden alınan toplam değer arasındaki ilişkiyi ifade eder (Karasar,2002:150). Ölçeğe yapılan madde analizi sonucunda madde yüklerinin .255 ile .732 arasında değiştiği gözlenmiştir. Bu aşamada madde yükü .255 ve faktör yükü .285 olan "müzikte kuramsal bilgileri öğretme açısından kendimi yeterli bulmuyorum" ifadesi ölçekten çıkarılmıştır. Böylece 23 maddeye düşen ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .924 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ölçeğin iki yarı güvenirliği Spearman Brown yöntemi ile hesaplanmış ve r:.895 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör ve madde yüklerine ilişkin veriler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: 23 Maddelik Ölçeğin Faktör Yükleri ve Madde Toplam Korelasyonu

Madde No	Faktör Yükü	Madde Toplam Korelasyonu
1	611	562
2	656	603
3	570	518
4	586	535
5	604	553
6	495	440
7	621	579
8	590	546
9	689	643
10	629	586
11	770	733
12	645	594
13	565	504
14	634	575
15	550	497
16	733	694
17	571	530
18	711	666
19	336	300
20	637	589
21	510	464
22	547	503
23	595	535

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada müzik, sınıf ve okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının müzik öğretimlerine yönelik özyeterliklerinin ölçülmesi amacı ile müzik öğretimine yönelik özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterlik Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Bu ölçek öğretmen ve öğretmen adaylarının müzik öğretimlerine yönelik özyeterliklerini ölçerek bu alana yönelik önemli sayılabilecek bir boşluğu doldurmaktadır. Bununla birlikte ölçek, eğitimde öğretmen özyeterliğinin ölçülebileceği diğer araştırmalarda kullanılabileceği gibi uygulamaya dönük olarak öğretmenlerin kendilerini değerlendirmeleri, yeterlikleri ile ilgili algıları konusunda bilgi sahibi olmaları, öğretmenlerin gereksinimlerinin ortaya çıkarılması açılarından da yararlı olabilir. Ayrıca öğretmen adaylarının müzik öğretimlerine yönelik ihtiyaç ve beklentilerinin saptanması, dolayısıyla ilgili lisans programlarının gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi çalışmalarında da fayda sağlayacaktır.

Müzik öğretimine yönelik özyeterlik ölçeği yukarıda belirtilen ve benzeri uygulama alanlarında kullanılabileceği gibi aşağıdaki araştırmalarda da veri toplanması amacı ile kullanılabilir:

- Öğretmenlerin müzik öğretimlerine yönelik özyeterliklerinin, onların müzik dersine yönelik tutum, güdü ve öğrencilerine ilişkin başarı beklentileri ile olan ilişkileri.
- Öğretmenlerin müzik öğretimlerine yönelik özyeterliklerinin onların sınıf içi davranışlarına olan etkileri.
- Öğretmenlerin müzik öğretimlerine yönelik özyeterliklerinin öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum, güdü ve başarılarına olan etkileri.
- Öğretmenlerin müzik öğretimlerine yönelik özyeterliklerinin onların dersi etkili öğretme becerilerine olan etkileri (etkili öğretmen özellikleri ile olan ilişkileri).
- Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarındaki başarı (performans) düzeyleri ile müzik öğretimine yönelik özyeterlikleri arasındaki ilişkiler.
- Öğretmenlerin müzik öğretimlerine yönelik özyeterliklerini oluşturan nedenlerin (arkadaş, aile, yetenek, kalıtım) belirlenmesi.
- Müzik öğretimine yönelik özyeterliğin kişisel değişkenler (cinsiyet, yaş vb.) ile ilişkilerinin belirlenmesi
- Öğretmen adaylarının müzik öğretimine yönelik özyeterliklerinin belirlenerek ilgili lisans programlarının onların ihtiyaçlarına uygunluğunun belirlenmesi.
- Değişik müzik öğretimi programlarının öğretmen adaylarının müzik öğretimine yönelik özyeterliklerine ve özyeterliklerinin gelişimine olan etkilerinin belirlenmesi.

WJEIS's Note: This article was presented at International Conference on New Trends in Education and Their Implications - ICONTE, 27-29 April, 2011, Antalya-Turkey and was selected for publication for Volume 1 Number 1 of WJEIS 2011 by WJEIS Scientific Committee.

KAYNAKÇA

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: the exercises of control*. New York: Freeman.

Bandura, A. (2006). Guide for constructing self-efficacy scales. Retrieved on 26-07-2010, from <http://www.des.emory.edu/mfp/014-BanduraGuide2006.pdf>

Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler için veri analizi el kitabı*, 12. baskı, Ankara, Pegem Akademi.

Britner, S.L., Pajares, F.(2006) Sources of science self-efficacy beliefs of middle school students. *Journal of Research In Science Teaching*,:43(5), 485-499

Cervone, D.,Mor, N., Orom, H.,Shadel, W. and Scott, W.,(2004). Self-Efficacy beliefs and the architecture of personality. Retrieved on 09-09-2009, from <http://site.ebrary.com/lib/akdeniz>.

Dellinger, A.B., Bobbet, D.F. and Ellet C.D. (2008). Measuring teachers' self-efficacy beliefs.: development and use of the TEBS-Self. *Teaching And Teacher Education*,:24, 751-766

Gardiner, M., Luszcz, M., A. And Bryan J. (1997).The Manipulation and measurement of task spesific memory self-efficacy in younger and older adults. *International Journal of Behavioral Development*, 21:209-227.

Gore, P. A. Jr. (2006). Academic Self-Efficacy as a predictor of college outcomes : two incremental validity studies. *Journal Of Career Assesment*, 14: 92-115.

Hargreaves, D.J. , Welch G., Purves R. & Marshall N. (2003) The Identities of music teachers. Paper presented at the 5th triennial ESCOM Conference.

Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (11. baskı) Ankara, Nobel Yayınevi.

Nielsen, I.,L., & Moore K.,A. (2003). pschometric data on mathematic self-efficacy scale, Educational and Psychological Measurement, 63, 128-138

Nielsen, S.G.(2004). Strategies and self efficacy beliefs in instrumental and vocal individual practice: a study of students in higher music education. Psychology of Music, 32(4), 418-431

Tavşancıl.E. (2002).Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi, (1. Baskı) Ankara Nobel Yayınevi.

Özmenteş G., & Özmenteş S. (2008). Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi, 1. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresi'nde sunulan bildiri, Ankara

Özmenteş, S. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin görüşleri: Antalya ilinde nitel bir çalışma. Eğitimde Yeni Yönelimler Sempozyumunda sunulan bildiri, İzmir.

Pajares, F.(2002). Overview of social cognitive theory and of self efficacy. Retrieved on 09-09-2009, from <http://www.emory.edu/EDUCATION/mfp/eff.html>

Silver, B. B., Smith, E. V. Jr and Grene, B. A. (2001) Astudy strategies self-efficacy instrument for use with community college students. Educational and Psychological Measurement , 61, 849-865

Wong M.S., (2005). Language Learning strategies and language self-efficacy: investigating the relationship in Malaysia. RELC Journal,:36, 245-269.

MÜZİK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZYETERLİK ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki seçenekleri dikkatle okuyarak size uygun olan seçeneği X ile işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Müzik derslerinde çalgı kullanma konusunda yeterliyim.					
2. Müzik derslerinde öğrencileri derse etkili bir biçimde motive edebileceğimi düşünüyorum					
3. Ses eğitimi konusunda yeterliyim					
4. Müzik derslerinde öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirebileceğime inanıyorum					
5. Müzik derslerinde kullanılacak değişik öğretim yöntemlerini uygulama konusunda kendimi yeterli hissetmiyorum					
6. Müzik derslerinde öğrencilere doğru solfej yaptırabilirim					
7. Bir müzik çalgısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebilecek yeterliliğe sahibim					
8. Bir müzik topluluğunu başarı ile yönetebilirim					
9. Belirli gün ve haftalarda müziksel etkinlikleri düzenlemek konusunda yeterli değilim					
10. Bir müzik parçasını kendim öğrenecek kadar yeterliyim.					
11. Müzik derslerinde öğrencilerime çeşitli ritmik etkinlikler yaptırabilirim.					
12. Müzik derslerinde öğretim teknolojilerini kullanma konusunda yeterli değilim					

13. Bir okul şarkısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebileceğime inanıyorum					
14. Müzik derslerinde sesimi etkili bir biçimde kullanabilirim					
15. İstiklal Marşını doğru bir biçimde yönetebilirim					
16. Bir okul şarkısını ritmik eşlik yaptırarak çalıştırabilirim					
17. Bir okul şarkısına çalgı ile eşlik edebilecek yeterliliğe sahip değilim					
18. Müzik dersleri sayesinde öğrencilerime müziği sevdirebileceğimi düşünüyorum.					
19. Müzik öğretiminde sürekli daha iyi öğretim yolları bulabilecek yeterliliğe sahibim.					
20. Öğrencilerin müzik ile ilgili sorularını doyurucu bir şekilde cevaplayabilirim.					
21. Bir öğrenci herhangi bir müzik kavramını öğrenme konusunda güçlük çekiyorsa, o öğrencinin o kavramı daha iyi anlamasına nasıl yardımcı olabileceğimi bilemiyorum.					
22. Müzik derslerinde konuları başarılı bir biçimde öğretebileceğimi düşünüyorum.					
23. Müzik derslerinde öğretmek için yeterli şarkı dağarcığına sahibim.					